

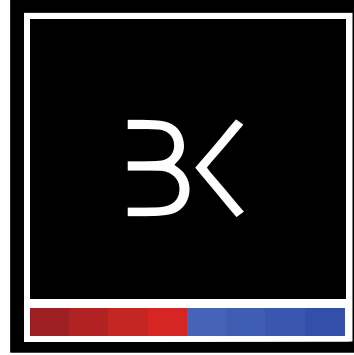
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

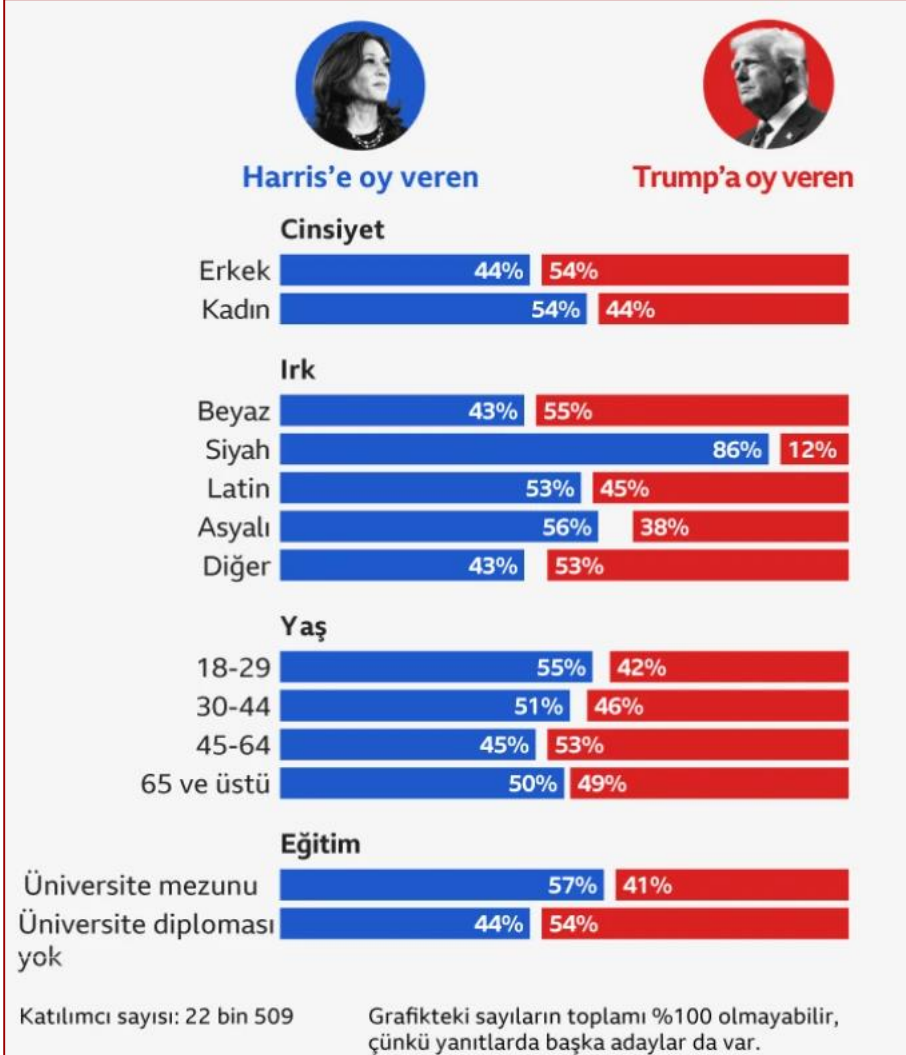
HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

8 Kasım / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

ABD Başkanlık seçimlerinde Trump'ın görülmemiş zaferi

- ABD'de 5 Kasım'da yapılan başkanlık seçimlerinde Cumhuriyetçi Parti'nin adayı Donald Trump, kazanması için gereken 270 delege sınırını aşarak ikinci kez başkan seçildi.
- Georgia, North Carolina ve Pennsylvania'dan sonra kritik eyaletlerden Wisconsin'de de seçimi kazanan Trump, delege sayısını 301'e çıkardı.
- Pennsylvania'yı kazandığı kesinleştikten sonra konuşan Trump, zafer konuşmasını Florida'daki kampanya merkezinde yaptı.
- Trump, "Bu Amerika'nın altın çağı olacak" dedi. Başkanlık seçimlerini kaybeden Demokrat Partili aday Kamala Harris ise 6 Kasım'da yaptığı bir konuşmayla yenilgiyi kabul etti.

Başkan Trump'ın ekonomiyi etkileyecek vaatleri?

❑ Ekonomi, vergi ve gümrük tarifelerine yönelik vaatler:

Trump, Biden döneminde tarihi seviyelere çıkıp, sonra düşen enflasyonu "sona erdirme" söze verdi. Ancak başkanın fiyatları doğrudan etkileme gücü kısıtlı.

Trump aynı zamanda büyük vergi kesintileri sözü verdi. Bahşış alan sektörlerde çalışanlara vergi muafiyeti verirken, sosyal güvenlik ödemelerinde vergiyi kaldıracağını ve kurumlar vergisini düşüreceğini söyledi.

Cari açığı kapatmak için yabancı ürünlere karşı en az yüzde 10'luk yeni gümrük vergileri önerdi. Çin menşeli ürünlere ise ek yüzde 60 vergi koyacağını söyledi. Bazı ekonomi uzmanları, bu tür hamlelerin tüketici fiyatlarını artırabileceği uyarısında bulundu.

❑ Savaşların bitirilmesi :

Trump, Ukrayna'ya Rusya'yla savaşında destek olmak için harcanan milyarlarca doları eleştirmiş ve savaşa "24 saat içinde" müzakere yoluyla son vermeyi vaat etmişti.

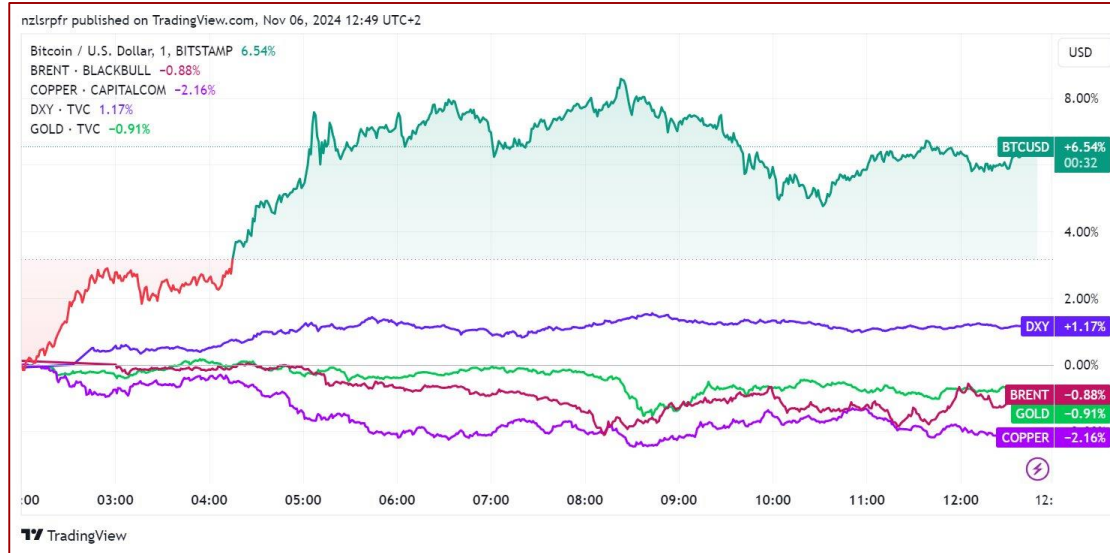
Trump, hangi tarafın pes etmesi gerektiği konusunda bir şey söylemezken, Demokratlar böyle bir hamlenin Rusya lideri Vladimir Putin'i cesaretlendireceğini söylüyor. Trump, genel olarak ABD'nin kendisini ülke dışındaki çatışmalardan çıkartmasını istiyor. Sıkı bir destekçisi olsa da İsrail'e saldırılarına son verme çağrısı yaptı. Trump aynı zamanda Lübnan'daki şiddete de son verme taahhüdünde bulundu ama ayrıntı vermedi.

❑ İklim değişikliği kurallarında gevşeme:

Trump ilk başkanlığı döneminde yüzlerce çevre koruma programını geri çekmiş ve Paris İklim Anlaşması'ndan çekilen ilk ülke ABD olmuştu. Bu kez yine kurallarda gevşeme sözü verdi, özellikle de Amerikan otomotiv endüstrisine yardımcı olmak için. Trump, Kuzey Kutup bölgesi gibi alanları da petrol aramalarına açmayı ve bu şekilde enerji maliyetlerini düşürmeyi hedefliyor. Ancak uzmanlar şüpheli.

Seçimin ardından piyasalar nasıl reaksiyon verdi?

- ❑ Seçimin ertesi gününde piyasalarda ortaya çıkan manzara, Başkan Trump'ın seçim vaatleriyle uyuşur nicelikte idi.
- ❑ Bitcoin ve kripto paraların önemli bölümünde ABD'yi kripto merkezi yapacağız söylemiyle rekor çıkış kaydedilirken,
- ❑ Dolar endeksinde yükselişe karşılık, Türk Lirasında iç dinamikler nedeniyle pozitif ayrışma gördük.
- ❑ Altın onsunda savaşların sonlanma umudu ile geri çekilme,
- ❑ Petrolde aşağı yönlü hareket ve ilk etapta ilave gümrük vergisi ve Çin'e yüzde 60 ilave tarife nedeniyle bakırda aşağı yönlü hareket vardı.

Trump gölgesinde gelen Fed kararı

- ❑ ABD Merkez Bankası (Fed) Perşembe günü faiz oranını çeyrek puan düşürdü. Bankanın Başkanı Jay Powell, ABD ekonomisinin gücünü övdü ve yeni başkan Donald Trump kendisinden istifa etmesini istese bile istifa etmeyeceğini söyledi.
- ❑ Dünyanın en büyük ekonomisinin görünümü hakkında yeni belirsizlikler yaratan bir seçim sonucundan iki gün sonra alınan oybirliği kararı, Fed'in hedef aralığını %4,5 ila %4,75'e düşürdü.
- ❑ Powell, merkez bankasının gelecek yönetime nasıl yanıt vereceği konusunda yorum yapmayı reddederek, Trump hükümetinin ekonomik politikalarının özünün ne olacağı konusunda bir yargıya varmak için henüz çok erken olduğunu söyledi.
- ❑ Toplantı sonrası düzenlediği basın toplantısında, "Tahmin etmiyoruz, spekülasyon yapmıyoruz ve varsaymıyoruz" dedi.
- ❑ Trump, Powell'ın görev süresinin 2026 yılı Mayıs ayında sona ermesinin ardından yeni bir başkan aday gösterme fırsatına sahip olacak.
- ❑ Powell'a erken istifa konusu sorulduğunda ise istifa etmeyi düşünmediğini söyleyerek, yeni bir yönetimin görev süresinin bitiminden önce onu görevden almasının "yasaya uygun olmadığını" ekledi.
- ❑ S&P 500, Fed'in kararının ardından yükselişini sürdürdü ve günü %0,7 artışla tamamladı. Endeks haftada %4,2'den fazla kazandı ve bir yılın en iyi haftasına doğru ilerliyor.
- ❑ Duyurunun ardından ABD Hazine tahvillerinin politikaya duyarlı iki yıllık getirisi 0,06 puandan fazla düşerek %4,197'ye gerilerken, kıyas noktası 10 yıllık getiri yaklaşık 0,1 puan düşerek %4,33'e geriledi. Bu hareketler, Trump'ın zaferinin ardından tahvillerin satılmasıyla bir gün önce hükümetin borçlanma maliyetindeki keskin artışın kısmen tersine dönmesini işaret etti.

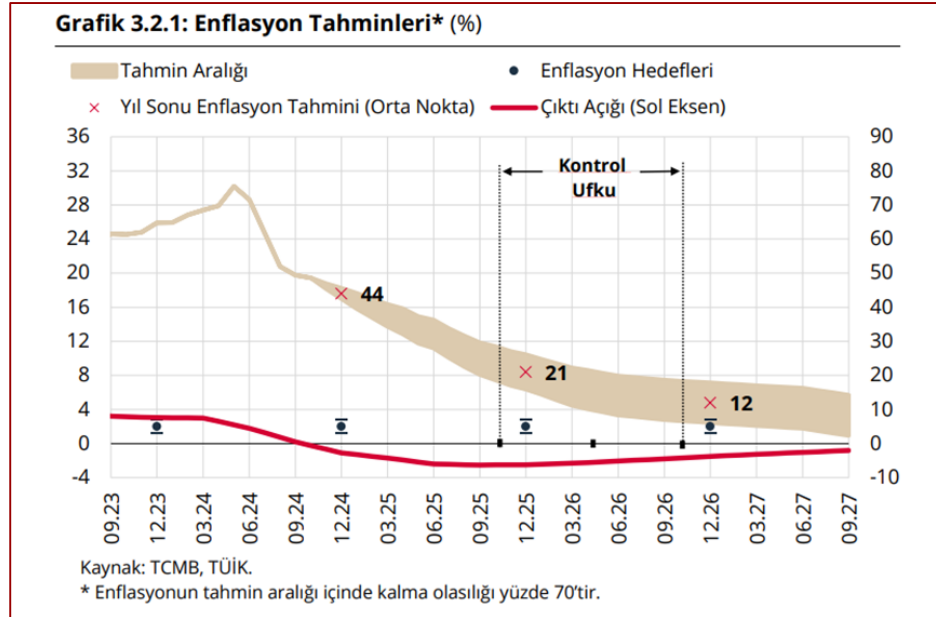
Ekim ayı enflasyonu moral bozdu

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ekimde aylık enflasyon yüzde 2,6 olan beklentilerin hafif üzerinde yüzde 2,88 geldi yıllık enflasyon baz etkisiyle yüzde 49,38'den ekimde yüzde 48,58'e indi.
- ❑ TÜİK verilerine göre gıda enflasyonu verilere ekimde en olumsuz etkiyi yaptı. Gıda ve alkolsüz içecekler grubunda aylık enflasyon yüzde 4,33 artarken manşet tüketici enflasyonuna etkisi 1.03 puan oldu. Patates hariç taze sebzeler aylık yüzde 24,98 artarak zam şampiyonu olurken taze meyvelerde ise yüzde 12,8'lik aylık enflasyon dikkat çekti. Sıvı yağ, kahve, un, taze balık, çay ve bitki çayları da ekimde yüksek artışlar yaşadı. Ekmek fiyatları aylık yüzde 3,05 yükseldi. Kasımda bu grupta olumsuz etkilerin sürmesi muhtemel.
- ❑ Yeni sezon zamları açıldı ve giyim ve ayakkabı grubunda aylık fiyatlar yüzde 14,31 arttı. Bu veri tarihinin en yüksek aylık artışına işaret ediyor. Bunun manşet enflasyona etkisi 0.85 puan oldu. Zam şampiyonları arasında da bu gruptan ürünler yoğunluklu.
- ❑ Konut grubunda aylık yüzde 2,93 artışın manşet enflasyona etkisi 0.48 puan, ev eşyası, sağlık, haberleşme, lokanta ve oteller grubu manşet enflasyonu artırırken ulaştırma grubunda otomobil ile karayolu ve havayolu taşımacılığında fiyatlar gerilerken akaryakıt fiyatlarındaki yükseliş dikkat çekti. Ulaştırma grubu manşet enflasyonu 0.1 puan aşağı çekti.

Enflasyon raporunda beklentiler yukarı yönlü revize edildi

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Fatih Karahan, 2024 yılı son Enflasyon Raporu sunumunu gerçekleştirdi. Enflasyon raporu sunumunda ekonomik gelişmeleri değerlendiren Karahan, yıl sonu enflasyon tahminini de revize etti.
- ❑ Karahan, enflasyonun 2024 yılı sonunda yüzde 44,0 olacağını, ardından 2025 yıl sonunda yüzde 21,00, 2026 sonunda da yüzde 12 seviyesine gerileyecek şekilde tahminlerini güncellediklerini belirtti.
- ❑ Bir önceki enflasyon beklentisi bu yıl sonu için yüzde 38,0, gelecek yıl sonu için yüzde 14,0, 2026 yıl sonu için yüzde 9,0 seviyesinde bulunuyordu.

Rapor hakkında ekonomist yorumları

- ❑ Dr. Burcu Aydın, "Başkan Karahan: "Enflasyon oranındaki gelişmeler para politikasının etki alanının dışında" Enflasyonu düşürmek için tek başına para politikasının yeterli olmadığını sıkça yazıyorum. Mali, idari, kurumsal ve yapısal politikalar bütünsel olmadıkça yine/yeni revizyonlar görmeye devam edeceğiz..." derken sonrasında da Başkan Karahan: "Enflasyonun önümüzdeki yılın ilk çeyreğinde artmasını bekliyoruz." Bundan şu mesajı anlıyorum: Ücret/aylık artışlarında daha yüksek oranları bekleyebiliriz" paylaşımını yaptı.
- ❑ Prof. Dr. Fatih Özatay, paylaşımında, "TCMB Başkanı, "2024 ve 2025 yıl sonu enflasyon tahminlerimizi sırasıyla %44 ve %21 olarak yukarı yönlü güncelledik... 2026 yıl sonunda %12'ye gerileyeceğini öngörüyoruz." 3 ay önce, Ağustosta, 2025 sonu tahmini %14'tü. Bu düzey, neredeyse bir yıl öteye, 2026 sonuna ötelenmiş. Olumlu: Daha gerçekçi. Olumsuz: Hedef yokken, tahmin (ara) hedef olduğuna göre, hedef ikide bir değişmiş oluyor."
- ❑ Prof. Dr. Ali Hakan Kara, "Merkez Bankası 2025 tahmin üst bandını %26'ya çekerek daha gerçekçi fakat hala iddialı bir hedef koydu. Enflasyon beklentilerini yönetmek açısından doğru bir adım. Artık top hükümet ve maliye politikasında. Sonraki hamle yeniden değerlendirme oranını bu seviyede açıklamak olmalı" derken, sonrasında TCMB basın toplantısından edindiğim izlenim. Aralık ayında küçük bir adımla indirim başlama niyeti devam ediyor. Bence maliye politikası, ücret ayarlamaları ve yeniden değerlendirme oranını gördükten sonra adım atılması daha sağlıklı olur" paylaşımını yaptı.
- ❑ TÜSİAD Başekonomisti Gizem Öztok Altınsoç, "Son 3 ayda 2025 enflasyon tahmini %14'ten %21'e çıktı. Sorun enflasyonun 2025'te %30'u kalıcı kırmakta çok zorlanacağız. Ama önce %40-45 direncini geçmemiz gerekiyor." Dedi.

Çin, Trump'a hazırlanıyor...

- ❑ Çin, Donald Trump yönetimindeki ABD ile artan ticaret gerginliğine hazırlanırken, yerel yönetimleri kurtarmak ve tökezleyen ekonomisini desteklemek için 10 trilyon RMB (1,4 trilyon \$) tutarında bir mali paket açıkladı. Uzun zamandır beklenen mali plan, ülkenin sıkıntılı yerel yönetimlerini hedef alan en büyük planlardan biri olmasına rağmen, dünyanın ikinci büyük ekonomisinde hanehalkı tüketiminin azalmasına daha fazla destek bekleyen yatırımcıları hayal kırıklığına uğrattı.
- ❑ Çin'in yetkili parlamentosu olan Ulusal Halk Kongresi tarafından Cuma günü açıklanan önlemler, Pekin'in koronavirüs salgınından bu yana en büyük adımı olan Eylül ayında açıklanan parasal teşvik paketinin ardından geldi. Maliye Bakanı Lan Fo'an, Pekin'deki Büyük Halk Salonu'nda düzenlediği nadir basın toplantısında, kurtarma paketinin bir parçası olarak, yerel yönetimlere, tahmini 14 trilyon RMB tutarındaki "gizli" veya "örtük" borçların çoğunu yeniden yapılandırmak için üç ila beş yıl boyunca tahvil ihraç etme yetkisi vereceğini söyledi.
- ❑ Bu borçlar çoğunlukla yerel yönetimlerin altyapı ve gayrimenkul sektörlerine yatırım yapmak için kullandığı binlerce bilanço dışı finansman aracı tarafından tutuluyor. Bu bahislerin çoğu, üç yıl önce Çin'in gayrimenkul piyasasının derin bir yavaşlamaya girmesiyle boşa çıktı; bu durum yerel hükümetlerin maliyesini çökerterek daha geniş ekonomiyi zayıflattı.
- ❑ Barclays'ın Asya'daki gelişmekte olan piyasalar makro stratejisi başkanı Mitul Kotecha, mali paket hakkında "Piyasalarda bir hayal kırıklığı hissi var; getiriler düşük ve yuan zayıf" dedi. Çin'in renminbisi Cuma öğleden sonra dolara karşı Rmb7.16'nın altına düşerek %0.3 düştü. Ülkenin merkez bankası Perşembe günü para birimi için günlük sabitini bir yıldaki en düşük seviyesi olan Rmb7.166'ya ayarladı, çünkü dolar Trump'ın zaferinin ardından yükseldi.
- ❑ Analistler, Trump'ın gümrük vergilerinin Çin'in karşı önlemleri olmadan tam olarak uygulanması halinde, ekonominin oldukça kırılgan olduğu bir dönemde Çin'in GSYİH'sinden birkaç puan düşürebileceğini ifade ediyor.

Haftadan kalanlar

- ❑ Sıkı para politikasıyla derinleşen finansman sorunları, yoğun olarak dış kaynak ile operasyonlarını döndüren firmaların konkordato başvurularını artırıyor. Ekim ayında mahkemelere gelen 165 dosya için konkordato geçici mühlet kararı verilirken, yılın 10 ayında yapılan konkordato başvuru sayısı 1352'ye ulaştı.
- ❑ İçişleri Bakanlığı, 'çalışan ithalatı'nın yasal altyapısını oluşturacak düzenlemede sona yaklaştı. İş dünyasına yakın kaynaklardan edinilen bilgiye göre, yeni çalışmayla her sektörün çalışan ihtiyacına yönelik aranan kriterlerin belirlenip, yurtdışından çağrıya çıkılması gündemde. Ancak yeni çalışmanın düzensiz göçle Türkiye'ye gelenleri kesinlikle kapsamayacağı belirtiliyor.
- ❑ Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı 2025 yılı bütçesi TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı sunumda 2025-2027 yıllarını kapsayan planlama döneminin sonunda et ithalatının ülke gündeminden çıkmış olacağını söyledi.
- ❑ Garanti BBVA Portföy Genel Müdürü Hülya Türkmen Keçecioğlu, 2025'in ilk yarısında da para piyasası fonlarının cazibesinin devam edeceğini belirterek faiz indirimlerinin başlamasıyla birlikte sahneyi tahvil/bono, hisse senedi fonları ve fon sepeti ile paylaşacağını dile getirdi.
- ❑ Tesla ve ABD banka hisseleri yükseldi, yenilenebilir enerji kaynakları düştü
- ❑ Çin Büyükelçisi Liu Shaobin Türkiye'nin, Çin'den ithal edilen otomobillere yönelik getirdiği önlemleri "bir dizi ayrımcı ticari korumacılık tedbirleri" olarak niteledi ve tedbirlerin Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kurallarını ihlal ettiğini öne sürdü. Büyükelçi, "Tedbirler sadece Türk tüketicilere zarar vermemiş, aynı zamanda Çinli işletmelerin Türkiye'ye yatırım yapma konusundaki güvenini de etkilemiş ve ikili işbirliğine olumsuz etkiler yaratmıştır" görüşünü dile getirdi.
- ❑ Şimşek, Çin ziyareti kapsamında yaptığı değerlendirmede, "Asya'da en büyük ticaret ortağımız olan Çin ile ekonomik ilişkilerimizi geliştirmeyi, ticarete daha dengeli bir yapıyı hedefliyoruz" dedi.
- ❑ Donald Trump'ın 47. ABD başkanı seçilmesinin ardından, Türkiye'yi de ilgilendiren bir iddia gündeme geldi. Trump ve damadı Kushner ile yakın ilişkileri bilinen eski bakan Berat Albayrak'ın kabineye geri döneceği ileri sürüldü.
- ❑ ABD seçimlerinde ilk sonuçların Cumhuriyetçi Trump'ın başkanlığına işaret etmesi, talep endişelerini beraberinde getirip emtia piyasalarında satışlara yol açtı. Trump'ın başta Çin olmak üzere ithal mallara yönelik tarife planları ve yeni bir ticaret savaşının talebi azaltacağı beklentisiyle endüstriyel metal ve tahıl fiyatları düştü. Petrol de kayıp verdi.
- ❑ Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2025 yılı bütçesi TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmelere başlandı. Bakan Murat Kurum sunumunda "Gazi Meclisimizden milletimize ilan ediyorum, 2025 yılı sonu itibarıyla, 81 ilimizi kapsayan bir sosyal konut kampanyasını daha başlatacağız" dedi.

Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları, Ekim 2024

- Aylık en yüksek reel getiri, yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) ile indirildiğinde %4,82, tüketici fiyat endeksi (TÜFE) ile indirildiğinde ise %3,20 oranlarıyla külçe altında gerçekleşti.
- Yİ-ÜFE ile indirildiğinde; yatırım araçlarından mevduat faizi (brüt) %2,03 oranında yatırımcısına reel getiri sağlarken, Amerikan Doları %0,71, Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) %0,99, Euro %2,42 ve BIST 100 endeksi %10,81 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi. TÜFE ile indirildiğinde ise mevduat faizi (brüt) %0,46 oranında yatırımcısına reel getiri sağlarken, Amerikan Doları %2,25, DİBS %2,52, Euro %3,93 ve BIST 100 endeksi %12,19 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi.

